

אָמְרוּ לוֹ, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם מָה טִיבוֹ שֶׁל אָדָם זֶה, מָה אָנוֹשׁ פִּי תִזְכְּרֵנוּ.

דְּבַר אַחַר נַעֲשֶׂה אָדָם, ר' בּוּטָא בְּשֵׁם ר' בּוֹ אָמַר, חֲזַרְנוּ עַל כָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ, וְלֹא מְצִינּוּ שְׁנַתִּיעֵץ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם הַמַּלְאָכִים לְעוֹלָם, עַל שׁוֹם דְּבַר מִכָּל מָה שֶׁהוּא צָרִיף לַעֲשׂוֹת.

וְעוֹד מְצִינּוּ שְׂאִין לְמַעְלָה וּלְמַטָּה שְׂמַשִּׁיגִים לְדַעְתּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּכְשֶׁהֵם רְצִים לְהַשִּׁיג, מִיַּד חוֹזְרִים לְאַחֹר מִהַשְּׁגָתָם, כְּהַדִּין קְנֻבּוֹסָא דְקוֹנָאֲרִי, דְּפָרַח וְחוֹזֵר לְדוּף דְשָׂאֲרִי. כִּף הֵם, עַד שְׁחוֹזְרִים וְאוֹמְרִים (יחזקאל ג יב) בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

וְעוֹד אָמַר רַבִּי בּוּטָא, מְצִינּוּ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא אֹר הָרֵאשׁוֹן, וּבְרָא מְזָה הָאֹר שְׂאָר הַמְּשֻׁמְשִׁים שְׁלוֹ. אִם הָאֹר הָרֵאשׁוֹן שֶׁנִּבְרָא בַּתְּחִלָּה, לֹא נִתְיַעַץ עִמוֹ, כְּשֶׁרָצָה לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ שְׂאָר צְבָאוֹתָיו, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן אָדָם לְהַבִּיל דְמָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הִנֵּחַ לְרַבִּי בּוּטָא דַעַם מְאֲרִי מִתְנַיֵּתָא שׁוּי מְדוּרִיָּה. אָמַר ר' בּוּטָא, אָנָּא לֹא זְכִינָא לְמַהוּי מְדוּרָאֵי עִמָּהוֹן, אָבֵל קוּשִׁיא הוּהוּ דִידְהוֹן.

וּפִירוּקָא שְׂמַעְנָא, דְאָמַר רַבִּי בּוֹ, כְּהַדִּין מְלֻכָּא דְהוּהוּ שְׁלִיטָא עַל כָּלָּא, וּבְעֵי לְאַחֲזָאָה גְרַמְיָה דְכִלְהוּ כְּלִילָן בֵּינָה, וְהוּא כָּלָּא. עֶבֶיד גְרַמְיָה כְּלִישָׁן דְסַגִּיאִין. כִּף קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, הוּאִיל דְבְעֵי לְאַחֲזָאָה דְכָל עֲלָמָא דִידְיָה, כְּלִיל כּוּלָּא בִידְיָה, וְאָמַר לִישָׁן דְסַגִּיאִין, לְאַחֲזָאָה דְהוּא כּוּלָּא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵי קָלָא מִן רַמְיָא שְׂמַעְתָּא מֵהָאֵי, אֵימָא דְהוּהוּ שְׁפִיר, דְלֹא אֲתִישְׁבָּא בְּלֻכָּאֵי הָאֵי פִירוּקָא.

רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי אֲתָא לְטַבְרַיָּא לְמַדְבֵּי

אָמְרוּ לוֹ: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מָה טִיבוֹ שֶׁל אָדָם זֶה, מָה אָנוֹשׁ פִּי תִזְכְּרֵנוּ?

דְּבַר אַחַר נַעֲשֶׂה אָדָם, רַבִּי בּוּטָא בְּשֵׁם רַבִּי בּוֹ אָמַר, חֲזַרְנוּ עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ וְלֹא מְצִינּוּ שְׁנַתִּיעֵץ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם הַמַּלְאָכִים לְעוֹלָם עַל שׁוֹם דְּבַר מִכָּל מָה שֶׁהוּא צָרִיף לַעֲשׂוֹת.

וְעוֹד מְצִינּוּ, שְׂאִין לְמַעְלָה וּלְמַטָּה שְׂמַשִּׁיגִים לְדַעְתּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּכְשֶׁהֵם רְצִים לְהַשִּׁיג, מִיַּד חוֹזְרִים לְאַחֹר מִהַשְּׁגָתָם, כְּמוֹ עוֹף הַנֶּקְרָא קְנֻבּוֹסָא דְקוֹנָאֲרִי הַזֶּה, שֶׁפּוֹרַח וְחוֹזֵר לְמָקוֹם שֶׁהוּא שׁוֹרָה. כִּף הֵם, עַד שְׁחוֹזְרִים וְאוֹמְרִים (יחזקאל א) בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

וְעוֹד אָמַר רַבִּי בּוּטָא, מְצִינּוּ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא הָאֹר הָרֵאשׁוֹן, וּבְרָא מְזָה הָאֹר הַמְּשֻׁמְשִׁים שְׁלוֹ. אִם הָאֹר הַרֵאשׁוֹן שֶׁנִּבְרָא בַּתְּחִלָּה לֹא נִתְיַעַץ עִמוֹ, כְּשֶׁרָצָה לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ שְׂאָר צְבָאוֹתָיו, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן (תהלים קמד) אָדָם לְהַבִּיל דְמָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הִנֵּחַ לְרַבִּי בּוּטָא, שְׂעַם בְּעֵלֵי הַמְּשֻׁמְשִׁים שֶׁם אֵת מְדוּרוֹ. אָמַר רַבִּי בּוּטָא, אָנִי לֹא זְכִינָא לְמַהוּי מְדוּרָאֵי עִמָּהֶם, אָבֵל הַקְּשִׁיא הִיָּתָה שְׁלָהֶם.

וְהַרְוִין שְׂמַעְתָּי שְׂאֵמַר רַבִּי בּוֹ, כְּמִלְךָ הַזֶּה שֶׁהִיָּה שׁוֹלֵט עַל הַכָּל, וְרָצָה לְהִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ שְׂכָלָם כְּלוּלִים בּוֹ וְהוּא הַכָּל, עֲשֶׂה עַצְמוֹ בְּלִשׁוֹן רַבִּים. כִּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּאִיל וְרָצָה לְהִרְאוֹת שְׂכָל הָעוֹלָם שְׁלוֹ, כָּלֵל אֵת הַכָּל בִּידּוֹ, וְאָמַר לִשׁוֹן רַבִּים לְהִרְאוֹת שֶׁהוּא הַכָּל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם קוֹל מְמַרְוִים שְׂמַעְתָּי מְזָה, אָמַר שֶׁהִיָּה יָפָה, שְׂאִין הַתְּרוּץ הַזֶּה מִתְיָשֵׁב בְּלֻכָּאֵי.

רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי בָּא לְטַבְרַיָּה

לטהר את כל שוקי טבריה, ראו אותו רבי פנחס ורבי בא ורבי יצחק. אמרו: עד מתי נשב בקיום אחד ולא נוכל ללכת? אמרו: הנה מבצלי המשנה פאן, נשאל לפניו.

בא לשם רבי אבהו. אמר לו: אם לא נשמע דבר זה, הרי יפתח פיהם של המינים בפסוק הזה. אמר לו: יאמר לנו מר את עקר הפסוק הזה. אמר לו: מה הוא? אמר לו: זה נעשה אדם בצלמנו כדמותנו.

אמר רבי שמעון, כתוב (ישעיה מב יח) החרשים שמעו והעורים הביטו לראות. וכי לעורים ולחרשים אמרה התורה את זה? אלא עורים, שהם עורים בתורה, שדרך הישר לפניהם, והולכים ארחות עקלקלות פעורים, ולא יודעים את עקר הדבר. הפסוק הזה נגזר במשנה שלנו, וכך גזרנו.

בשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, המים היו העקר של הכל, וממים השתיל את כל העולם. ועשה הקדוש ברוך הוא שלשה אמונים שיעשו את אמנותו בעולם הזה, ואלו הם: שמים, וארץ, ומים. ועל ידי אלו נברא כל מה שבבעולם הזה.

והזמין את שלשת אלו, את כל אחד מהם, להוציא בריות שצריך לעולם. הזמין את המים. אמר להם: אתם תוציאו את הארץ מתחתיתכם, ואתה לך תתכנס למקום אחד. והמים עשו כן. זהו שכתוב (בראשית א) יקוו המים.

קרא לארץ. אמר לה: את תוציאי ממך בריות, בהמות וחיות וכדומה להם. מיד עשתה כן. זהו שכתוב (שם) ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה.

קרא לשמים. אמר להם: אתם

לכל שוקי טבריה, חמו ליה, ר' פנחס ורבי בא ורבי יצחק. אמרו, עד אימתי נתיב בקיימא חדא, ולא ניכול למהך. אמרו, הא מארי דמתניתין הכא, נשאל קמיה.

אתא רבי אבהו תמן, אמר ליה, אי לא נשמע מלה דא, הא אתפתחנא פומהון דמינאי בפסוקא דא. אמר ליה, לימא לן מר (דף כא ע"א) עיקרא דפסוקא דא, אמר ליה מאי הוא. אמר ליה האי נעשה אדם בצלמנו כדמותנו.

אמר רבי שמעון, פתיב (ישעיה מב יח) החרשים שמעו והעורים הביטו לראות. וכי לעורים ולחרשים אמרה תורה האי. אלא עורים, שהם עורים בתורה, שדרך הישר לפניהם, והולכים ארחות עקלקלות פעורים, ולא ידעון עיקרא דמלתא. האי פסוקא אתגזר במתניתא דילן, והכי גזרנא.

בר ברא קודשא בריך הוא עלמא, הוה עיקרא דכלא מיא, ומן מיא אשתיל כל עלמא. ועבד קודשא בריך הוא תלתא אומנין, דיצעבדון אומנותיה בהאי עלמא, ואלין אינון: שמיא, וארעא, ומיא. ועל ידי דאלין, אתברי כל מה די בעלמא דין.

וזמין לאלין תלתא, לכל חד מנהון, לאפקא ברייתא דצריך לעלמא. זמין למיא, אמר ליה את אפיק לארעא דתחותך, ואת זיל אתכניש לאתר חד, ומיא עבד כן, הדא הוא דכתיב, יקוו המים.

קרא לארעא, אמר לה, את אפיק בריין מינה, בעירין וחיותן וכדדמי לון, מיד עבדת כן, הדא הוא דכתיב, ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה.

קרא לשמים, אמר לון, אתון אבדילו בין מיא

לְמִיָּא, עֲבָדוּ כֶּן, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, וַיַּעַשׂ
 אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ. קָרָא לְאַרְעָא, אָמַר לָהּ
 אֲפִיקֵי דְשָׂאִים וְעֵשְׂבִים וַיְבוֹלִין וַאֲיִלְנֵי חֻקְלָא,
 מִיָּד מַה פְּתִיב בְּה. וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשְׂב
 מִזְרִיעַ זָרַע.

הַבְּדִילוּ בֵּין מִים לְמִים. עָשׂוּ כֶּן.
 זֶהוּ שְׁכַתּוּב (ש) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת
 הַרְקִיעַ. קָרָא לְאַרְץ. אָמַר לָהּ:
 הוֹצִיָּאִי דְשָׂאִים וְעֵשְׂבִים וַיְבוֹלִים
 וְעֵצֵי הַשָּׁדֶה. מִיָּד מַה פְּתוּב בְּה?
 (ש) וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשְׂב
 מִזְרִיעַ זָרַע.

קָרָא כְּמוֹ כֶּן לְשָׂמַיִם, אָמַר לוֹן, יְהֵא בְּכוּן
 נְהוּרִין וּבּוֹצִינִין לְאַנְהָרָא עַל אַרְעָא, הֲדָא
 הוּא דְכְתִיב, יְהִי מְאֹרֹת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. קָרָא
 כְּמוֹ כֶּן לְמִיָּא, אָמַר לוֹן, אַתּוּן אֲפִיקוּ רִיחֵשָׂא
 דְנוּגִין וְעוֹפִין, וּכְדָדְמֵי לוֹן, הֲדָא הוּא דְכְתִיב,
 יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שָׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה. וְעַל יְדִיהוּן
 דְתִלְתָּא אֲלִין, אַתְעֵבִיד כֹּל עוֹבְדָא דְבְּרָאשִׁית,
 כֹּל חַד וְחַד לְזִיגְיָהּ.

קָרָא כְּמוֹ כֶּן לְשָׂמַיִם. אָמַר לָהֶם:
 יְהִיו בְּכֶם אוֹרוֹת וּמְאֹרוֹת לְהָאִיר
 עַל הָאָרֶץ, זֶהוּ שְׁכַתּוּב (ש) יְהִי
 מְאֹרֹת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. קָרָא כְּמוֹ
 כֶּן לְמִים. אָמַר לָהֶם: אַתֶּם תּוֹצִיאוּ
 רֶמֶשׂ שֶׁל דְּגָיִם וְעוֹפוֹת וּכְדוּמָה
 לָהֶם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (ש) יִשְׂרָצוּ
 הַמַּיִם שָׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה. וְעַל יְדֵי
 שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה כֹּל מַעֲשֵׂה
 בְּרָאשִׁית, כֹּל אֶחָד וְאֶחָד לְמִינוֹ.
 בְּשַׁבָּא הַיּוֹם הַשְּׁשִׁי, כֹּלָם הָיוּ
 מְזֻמְנִים לְבְרָא כְּמוֹ שְׂאָר הַיָּמִים.
 אָמַר לָהֶם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
 שׁוּם אֶחָד מִכֶּם לֹא יְכוּל לַעֲשׂוֹת
 הַבְּרִיָּה הַזֹּאת לְבִדָּה כְּמוֹ שְׂאָר כֹּל
 הַבְּרִיּוֹת שֶׁהָיוּ עַד כָּאן, אֲלֵא כֻלְכֶם
 תִּתְחַבְּרוּ יַחַד, וְאֲנִי עִמְכֶם, וְנַעֲשֶׂה
 אִדָּם, שְׁהָרִי אַתֶּם לֹא תוּכְלוּ
 לַעֲשׂוֹתוֹ לְבִדְכֶם, אֲכַל הַגּוֹף יִהְיֶה
 שֶׁל שְׁלֹשֶׁתְכֶם, וְהַנְּשֻׁמָּה שְׁלִי.

כֹּר אַתָּא יוֹמָא שְׁתִּיתָאָה, כִּלְהוּ הוּוּ זְמִינִין
 לְמַבְרֵי כְּשָׂאָר יוֹמִין. אָמַר לוֹן קוּדְשָׂא
 בְּרִיךְ הוּא, לָא שׁוּם חַד מִנְכוּן, יְכִיל לְמַעַבְד
 בְּרִיָּה דָא בְּלַחֲדוּי, כְּשָׂאָר כֹּל בְּרִיָּין דְּהוּוּ עַד
 כָּאן, אֲלֵא כּוּלְכוּן תִּתְחַבְּרוּן כְּחַדָּא וְאַנָּא
 עִמְכוּן, וְנַעֲבִיד אִינְשָׂא. דִּהָא אַתּוּן לָא תִיְכְלוּן
 לְמַעַבְדֵיהּ בְּלַחֲדוּיכוּן, אֲבָל גּוּפָא יְהֵא דִילְכוּן
 תִּלְתִּיכוּן, וְנַשְׁמָתָא דִילֵי.

וַיִּפְיֹךְ קָרָא לָהֶם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וְאָמַר לָהֶם נַעֲשֶׂה אִדָּם, אֲנִי
 וְאַתֶּם. אֲנִי אֶת הַנְּשֻׁמָּה, וְאַתֶּם אֶת
 הַגּוֹף. וְכֵן הוּא, שֶׁהַגּוֹף הוּא
 מְשֻׁלְשָׁתָם, שֶׁהָיוּ אֲמִנִים בְּמַעֲשֵׂה
 בְּרָאשִׁית. וְאֶת הַנְּשֻׁמָּה נָתַן
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהַשְּׁתַּתָּף
 עִמָּהֶם בְּה.

וַיִּפְיֹךְ קָרָא לוֹן קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר לוֹן
 נַעֲשֶׂה אִדָּם, אֲנָא וְאַתּוּן. אֲנָא נַשְׁמָתָא,
 וְאַתּוּן גּוּפָא. וְכֵן הוּא, דְּגוּפָא הוּא מִתְלַתְהוּן,
 דְּהוּוּ אוּמְנִין בְּעוֹבְדָא דְבְּרָאשִׁית, וְנַשְׁמָתָא
 יְתִבְהּ קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִשְׁתַּתְּף עִמָּהוּן בְּה.
 בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, כְּלוּמַר דְּאַתְחַזִּי לְנָא,
 בְּהֵהוּא גּוּפָא דְאַתְנַסֵּב מִנְכוּן,
 לְמַנְדַּע וּלְאַדְמָאָה לְכוּן, וּבְהֵהוּא דְאַתְנַסִּיב
 מְנִי, דְּהוּא נַשְׁמָתָא, דִּיתְפָּרֵשׁ מְעוֹבְדוּי
 דְעֵלְמָא, וַיְהִי תְּאוּבָתִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְעֵילְאִין
 קְדִישִׁין.

בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, כְּלוּמַר שְׂרָאוּי
 לְנוּ, בְּאוֹתוֹ הַגּוֹף שְׁנִלְקַח מִכֶּם,
 לְדַעַת וּלְהַדְמוֹת לְכֶם כְּמוֹ אוֹתוֹ
 שְׁנִלְקַח מִמֶּנִּי, שֶׁהוּא הַנְּשֻׁמָּה,
 שִׁיפָּרֵד מִמַּעֲשֵׂי הָעוֹלָם, וְתִהְיֶה
 תְּשׁוּקָתוֹ וְרָצוֹנוֹ לְעֵלְיוֹנִים
 הַקְדוֹשִׁים.

וְעוֹד בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, דְּגוּפָא דְאַתְנַסִּיב

וְעוֹד בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, שֶׁהַגּוֹף
 שְׁנִלְקַח מִכֶּם לֹא יְהִיָּה בְּקִיּוּם

כמותכם. מה זה כמותכם?
כמותן הבריות שהוצאתם, על
שהוא עפר כשאר כל הבריות.
והנשמה הקדושה היא שאני
נתתי בו, שיהיה לה קיום
לעולמים, שאינה גוף, ותדמה
לקיום שלי.

אמר רבי אבהו, זהו ברור הדבר,
משום שנמצא שבכראשית היו
שלשת אלו - שמים וארץ ומים.
רבי אלעזר בן רבי שמעון אמר,
יפה הוא. אבל הארץ לקחה את
כח שלשתם לבדה, עד שהיו בה
ארבעה יסודות קלים - מן
השמים שנים, ומן המים אחד,
והאחד שבה. והיא הוציאה את
הגלם של אדם, והקדוש ברוך
הוא את הנשמה. זהו שכתוב (שם)
וַיִּצַר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֹפָר
מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאָפָיו נִשְׁמַת
חַיִּים. הרי שניהם - הארץ
והקדוש ברוך הוא - שהשתתפו
יחד לעשות אותו, ובגללו אמר
נעשה אדם. שהקדוש ברוך הוא
אמר לה עשי את הגוף, ואני את
הנשמה. אמר רבי יצחק, הנה כל
הספק הזה עבר מעמנו.

עוד אמר רבי אלעזר, כגון זה
שתף הקדוש ברוך הוא את
העולם בכריאת בני אדם, שהרי
שנינו שלשה שתפים באדם,
האיש ואשתו והקדוש ברוך הוא.
אמר רבי יהושע, כגון זה השמים
והארץ והקדוש ברוך הוא. אמר
רבי שמעון, שמים כנגד איש,
ארץ כנגד אשתו, ולעולם הקדוש
ברוך הוא משתף עמם, ועל כן
נאמר נעשה אדם, בלשון
שתפות, ואין הקדוש ברוך הוא
משתף עם שום בריה זולת עם
אדם.

אמר רבי יוסי, ובשאר הבריות
מי משתף עמם? אמר רבי
שמעון, כח האדמה, שאמרו

מכון, לא יהוי בקיומא פגיניכון. מאי
פגיניכון. פאינון בריין דאפקתון, על דאיהו
עפרא כשאר כל בריין. והיה נשמתא קדישא
דאנא יהיב ביה, דיהוי לה קיומא לעלמין,
דליתה גופא, וידמה בקיומא לי.

אמר רבי אבהו, הדין הוא ברירא דמלתא,
משום דאשתכח דבכראשית, הווי אלין
תלתא, שמיא וארעא ומיא.

ר' אלעזר בר ר' שמעון אמר, יאות הוא. אבל
ארעא נסבא חילא דתלתהון בלחודאה, עד
דהוי בה ארבע יסודות קיימין. מן שמיא תריין,
ומן מיא חד, וחד דבה. והיא אפיקת גולמא
דאדם, וקודשא בריך הוא נשמתא. הדין הוא
דכתיב, ויצר ה' אלהים את האדם עפר מן
האדמה ויפח באפיו נשמת חיים. הרי
תרויהון, ארעא וקודשא בריך הוא, דאשתתפו
כחדא למעבד ליה, ובגיניה אמר נעשה אדם,
דקודשא בריך הוא אמר לה עשי את הגוף,
ואנא נשמתא. אמר רבי יצחק, הא כל ספיקא
דא אתעבר מינן.

עוד אמר רבי אלעזר, כהאי גוונא, אשתתף
קודשא בריך הוא לעלמא, בכרייתא דבני
נשא. דהא תנינן, שלשה שותפין באדם,
האיש ואשתו וקודשא בריך הוא. אמר רבי
יהושע, כהאי גוונא, שמיא וארעא וקודשא
ברוך הוא. אמר רבי שמעון, שמים, כנגד
איש. ארץ, כנגד אשתו. ולעולם קודשא בריך
הוא משותף עמם. ועל כן נאמר נעשה אדם
בלשון שותפות. ואין הקדוש ברוך הוא
משותף עם שום בריה, זולת עם אדם.

אמר רבי יוסי, ובשאר הבריות מי משותף
עמם. אמר רבי שמעון, כח האדמה,
דאמרן שהיא נפש חיה. אבל הקדוש ברוך